

LR finansų ministerijai

2024 m. balandžio 10 d.

Kopija

LR Vyriausybės kanceliarijai

LR kultūros ministerijai

LR ekonomikos ir inovacijų ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO NR. 24-5486

Šiuo raštu Lietuvos verslo konfederacija bei Lietuvos radijo ir televizijos asociacija (toliau – žiniasklaidos atstovai) teikia pastabas ir pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – LR Vyriausybė) nutarimo projektui „Dėl Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3481, Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 73, 10 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3521, Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 10, 101, 161, 19, 20, 201 ir 204 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3528 ir Lietuvos Respublikos loterijų ir lošimų mokesčio įstatymo Nr. IX-326 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3529“ (toliau – Nutarimo projektas).

Dėl azartinių lošimų reklamos draudimo

Pirmiausia, norime atkreipti dėmesį į Nutarimo projekto 1 punktą, kuriuo siūloma iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-3481 (toliau – Projektas Nr. XIVP-3481). Primintina, kad Projektu Nr. XIVP-3481 yra siūloma visiškai uždrausti visų rūšių azartinių lošimų reklamą bei informacijos apie veiklą, fizinių ir juridinių asmenų rėmimą skleidimą, išskyrus tam tikras išimtis (bendrovės prekės ženklo skelbimas ant buveinės pastato, informacijos teikimas lošimo vietoje ir specialiuose profesionalams skirtuose leidiniuose). Remiantis tuo, įsigaliojus siūlomoms nuostatomis azartinių lošimų reklama būtų draudžiama visose visuomenės informavimo priemonėse. Toks reklamos draudimas ženkliai neigiamai paveiktų privačios žiniasklaidos sektorių, kurio pagrindinis pajamų šaltinis yra reklamos lėšos. Atsižvelgiant į tai, žiniasklaidos atstovų nuomone, Nutarimo projekte siūloma Vyriausybės pozicija pritarti reklamos draudimui pilna apimtimi yra visiškai ignoruojamas galimas azartinių lošimų reklamos draudimo poveikis privačios žiniasklaidos sektoriui ir jo konkurencinei aplinkai.

2024 m. kovo 20 dieną žiniasklaidos atstovai raštu „Dėl tarpinstitucinio ministerijų bendradarbiavimo rengiant kompleksinį azartinių lošimų reklamos reguliavimo iniciatyvų vertinimą“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos Ministrę Pirmininkę Ingridą Šimonytę, Finansų ministrę Gintarę Skaistę, Ekonomikos ir inovacijų ministrę Aušrinę Armonaitę bei Kultūros ministrą Simoną Kairį prašydami inicijuoti tarpinstitucinį ministerijų bendradarbiavimą tam, kad visuomenės informavimo sektoriui įtaką darantys siūlymai, numatyti Projektu Nr. XIVP-3481, būtų išsamiai ir kompleksiskai įvertinti. Nors į Lietuvos Respublikos finansų ministeriją (toliau – Finansų ministerija) žiniasklaidos atstovai kreipėsi dar prieš Nutarimo projekto registravimą, tačiau Finansų ministerija, registravusi Nutarimo projektą, jo žiniasklaidos atstovams derinti nepateikė. Atsižvelgiant į tai, kad griežtesnis reguliavimas turės neigiamą poveikį privačios žiniasklaidos

sektoriui, Finansų ministerijos sprendimas vengti pozicijos derinimo su visuomenės informavimo atstovais yra nuviliantis.

Nors pilno azartinių lošimų reklamos draudimo poveikis žiniasklaidos sektoriui Nutarimo projekte nėra jokia apimtimi aptariamas, norime atkreipti dėmesį, kad Projektu Nr. XIVP-3481 siūlomas reguliavimas turėtų esmingai neigiamą efektą žiniasklaidos sektoriaus konkurencinei aplinkai bei mažintų dalies Lietuvos auditorijos galimybes nemokamai pasiekti patikimą informaciją. Pastaraisiais metais įvykusios informacinės erdvės transformacijos kontekste, nepriklausomos žiniasklaidos priemonės turi veikti nelygiavertės konkurencijos sąlygomis: skaitmeninės platformos mažina žiniasklaidos priemonių auditorijas; atitinkamai, žiniasklaidos priemonės, dažnu atveju, priverstos ieškoti reklamos pajamoms alternatyvių pajamų šaltinių. Nors atstovaujamos žiniasklaidos priemonės siūlo auditorijai turinį (arba didžiąją dalį jo) nemokamai bei jai patogiais būdais, tačiau žiniasklaidos sektoriuje matomos tendencijos, kuomet vis daugiau visuomenės informavimo priemonių publikuojamo turinio tampa auditorijai prieinamu tik mokamai. Šiais atvejais, mokamos prenumeratos neretai siejamos su mažesniais reklamos srautais jų prenumeratoriams. Atsižvelgiant į tai, pritarimas Projektu Nr. XIVP-3481 siūlomiems lošimų reklamą ribojantiems pakeitimams, tikėtina, labiausiai paveiktų didžiausias (internetinės) žiniasklaidos priemones, teikiančias turinį nemokamai. Atitinkamai nauji ribojimai paspartintų mokamo turinio tendencijas žiniasklaidos priemonėse, taip pat mažintų dalies Lietuvos auditorijos galimybes pasiekti patikimus informacijos šaltinius.

Remiantis Lošimų priežiūros tarnybos duomenimis bei Projekto Nr. XIVP-3481 aiškinamajame rašte pateiktais skaičiais, pastaraisiais metais lošimų organizatorių lėšos skiriamos reklamai svyrudavo nuo 4 iki 12 mln. Eurų per metus:

- 2021 m. bendra lošimų organizatorių reklamai skirta lėšų dalis – 3,86 mln. Eur;
- 2022 m. bendra lošimų organizatorių reklamai skirta lėšų dalis – 11,85 mln. Eur;
- 2023 m. bendra lošimų organizatorių reklamai skirta lėšų dalis – 9,26 mln. Eur.

Vertinant bendrą Lietuvos žiniasklaidos reklamos rinką, bendrovės „Kantar“ duomenimis¹, 2022 m. žiniasklaidos reklamos rinkos dydis siekė 126,7 mln. Eur. Tai reiškia, kad visiškai uždraudus azartinių lošimų reklamą, tik reklamos pajamomis bei nemokama turinio sklaida grįsta žiniasklaidos rinka galėtų netekti apie 10% metinių pajamų. Norime atkreipti dėmesį, kad nepriklausomos žiniasklaidos priemonės yra finansuojamos daugiausia reklamos lėšomis, todėl bet kokie reklamos ribojimai daro įtaką nepriklausomų ir valstybės nefinansuojamų visuomenės informavimo priemonių stabilumui, stiprina mokamo vartotojams turinio tendencijas.

Atsižvelgiant į tai, rengiant Nutarimo projektą, žiniasklaidos atstovų nuomone, būtina kompleksiskai vertinti siūlomo draudimo poveikį žiniasklaidos sektoriui, aktyviau į svarstomo reguliavimo diskusijas įtraukiant žiniasklaidos atstovus.

Dėl socialinės, prevencinės reklamos

Nutarimo projekto 2 punktu yra siūloma iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 73, 10 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3521 (toliau – Projektas Nr. XIVP-3521) siekiui – stiprinti probleminio lošimo prevenciją skleidžiant socialinę reklamą ir įpareigojant lošimų organizatorius stabdyti asmens lošimą, jeigu pastebimas asmens patologinis potraukis lošti, tačiau pasiūlyti Seimui Projekto Nr. XIVP-3521 nesvarstyti, nes Lietuvos Respublikos Vyriausybė šiai Seimo sesijai pateiks Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje jau registruotą Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 1, 2, 73, 10, 101, 16, 203, 204, 21, 22, 23, 26, 28, 291, 292 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 11 ir 104 straipsniais ir 206 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr. 24-3610 (toliau – Projektas Nr. 24-3610), kuriame siūlomos kompleksinės, platesnės apimties probleminio lošimo prevencijos priemonės.

---

¹ <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/1964828/kantar-reklamos-rinka-ziniasklaidoje-pernai-augo-8-9-proc-iki-126-7-mln-euru>

Atkreipiame dėmesį, kad Finansų ministerijos parengtame ir derinimui pateiktame Projekte Nr. 24-3610 apskritai nekalbama apie probleminio lošimo prevenciją skleidžiant socialinę reklamą, todėl siūlymas LR Seimui nesvarstyti Projekto Nr. XIVP-3521 nėra pagrįstas. Žiniasklaidos atstovai mano, kad siekiant kovoti su probleminio lošimo padariniais yra būtina edukuoti visuomenę, informuoti asmenis apie galimas rizikas ir šviesti apie atsakingą lošimą. Finansų ministerija parengtu Projektu Nr. 24-3610 šiuo metu nesiūlo jokių nuostatų susijusių su visuomenės edukavimu ar šios veiklos finansavimu, todėl pakartotinai prašome įvertinti Projekto Nr. XIVP-3521 nuostatas dėl socialinės reklamos ir galimą jų naudą visuomenei.

Apibendrinant rašte minimus argumentus, žiniasklaidos atstovai supranta griežtesnės azartinių lošimų reklamos reguliavimo svarbą, tačiau siekiame aktualizuoti diskusiją dėl reguliavimo iniciatyvų proporcingumo, efektyvumo ir poveikio žiniasklaidos priemonėms – prašome svarstyti pagrįstas, taiklias ir efektyvias azartinių lošimų reklamos reguliavimo priemones. Atsižvelgiant į tai, kad Nutarimo projekte teikiama azartinių lošimų reklamos draudimą palaikanti pozicija nevertina tokio sprendimo galimo poveikio žiniasklaidos sektoriui, prašome kompetentingų institucijų pateikti išsamius vertinimus dėl projektų Nr. XIVP-3481 ir Nr. XIVP-3521.

Siekiant geriausių azartinių lošimų reklamos reguliavimo sprendinių (pagrįstų, taiklių, efektyvių) esame pasiruošę detaliam pristatyti poziciją susitikimo formate.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Lietuvos verslo konfederacijos (LVK) generalinė direktorė Ineta Rizgelė
Lietuvos radijo ir televizijos asociacijos (LRTA) prezidentė Gabrielė Andrašiūnienė